

не спрямовані на отримання надприбутків.

Врахування вимог до екологічного одягу. Лікарі-гігієністи оцінюють тканини і одяг за такими показниками: гігроскопічність; бактерицидні властивості; здатність дихати; відводити тепло; виводити шлаки; терморегуляція; антистатичність [5].

Екологічний дизайн – це не просто підхід до проектування одягу, або сучасний тренд. Це ціла філософія, що складається з таких елементів як зорієнтованість на екологічне споживання, тренд біо-моди, екоестетика [2]. На передній план виходять цінності суспільства і його розуміння ролі людини у світі; завдання гармонізації відносин людини з навколишнім середовищем як його невід’ємної частини, піднесення духовних, творчих, інтелектуальних цінностей у протизвагу матеріальним.

Український дизайн на сьогодні не має чітко вираженого та вивченого напрямку екологічного проектування. Концепції, що з’являються, є, на жаль, поодинокими; філософія українського екодизайну знаходиться лише на стадії формування. У зв’язку з цим дослідження в сфері національного екологічного дизайну є одним з найбільш перспективних напрямів.

Список використаних джерел:

1. Вергунов С. В. Новые понятия в дизайне. Экологический дизайн. *Вісник ХДАДМ* : зб. наук. пр. / За ред. Даниленка В. Я. Харків : ХДАДМ, 2009. № 7. С. 16–20.
2. Журба О. І. Екологізація як сучасна філософія проектування одягу. *Вісник КНУКіМ*. URL: <http://www.stattionline.org.ua/iskystvo/97/16792-ekologizaciya-yak-suchasna-filosofiya-proektuvannya-odyagu.html> (дата звернення: 15.03.2021).
3. Кулішова Є. Перспективи розвитку дизайну: екологічний аспект. *Вісник ХДАДМ* : зб. наук. пр. / За ред. Даниленка В. Я. Харків : ХДАДМ, 2007. № 10. С. 46–50;
4. Легенький Ю. Г. Дизайн одягу: посібник. Київ : КНУКіМ, 2008. 374 с.
5. Свірко В. О., Бойчук О. В., Голобородько В. М., Рубцов А. Л., Кардаш О. В., Чемакіна О. В. Дизайнерська діяльність: екологічне проектування : Науково-методичне видання. Київ : УкрНДІ ДЕ, 2016. 196 с.
6. Шапаренко Е. Н. «Тренд» как новое явление в проектной культуре конца XX - начала XXI века. *Вісник ХДАДМ* : зб. наук. пр. / За ред. Даниленка В. Я. Харків : ХДАДМ, 2006. № 9. С. 109–117.

ВІКТОР СИДОРЕНКО ПРО ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У БЕЗПЕЦІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНІ ПРАЦІ

*Савченко А. Г.
м. Полтава*

Анотація. У статті охарактеризовано погляди В. Сидоренка на роль інформаційно-комунікаційних технологій у безпеці життєдіяльності та охороні праці. Описано важливість та необхідність впровадження ІКТ у навчальних процес.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, технологічна освіта, комп’ютеризація освітнього процесу, вчитель трудового навчання, безпека життєдіяльності, охорона праці.

Постановка проблеми. В умовах стрімкого розвитку науки та техніки, соціально-економічних перетворень, в умовах переходу до нових економічних відносин найгострішою є проблема підготовки учнів до трудової діяльності і реальних умов життя, які зможуть здолати лише творчі, самостійні, критично мислячі особистості. Необхідною ланкою розвитку молоді став розвиток ефективних інформаційних технологій, зростання ролі та значення інформації в сучасному світі. Саме тому нашому суспільству притаманні високі темпи розвитку, які спричинили зміни інформаційної складової розвитку науки, соціального життя, всіх сфер виробництва. Інформаційні технології мають сьогодні пріоритетне значення у діяльності людини й визначають розвиток майбутнього суспільства.

Комп’ютерні технології сприяють активізації навчальної діяльності учнів. Саме завдяки

мультимедійним технологіям відкриваються нові можливості для творчості та розвитку учнів. Комп'ютери дозволяють індивідуалізувати навчання не тільки за темпом вивчення матеріалу, але й за логікою та типом його сприйняття. Вони багатократно підвищують швидкість та точність збору й обробки інформації, дозволяють здійснювати її корекцію, є потужним інструментом впливу на суспільство.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури дозволяє стверджувати, що окремі педагогічні та методичні аспекти використання комп'ютерних технологій у вищих навчальних закладах розглядалися в роботах Ю. Афанасьєва, В. Безпалько, Ю. Барановського, Т. Везирова, А. Верхоли, Л. Долінера, І. Зубкової, А. Куценко, Н. Липатнікової, С. Панюкової, О. Філатова та ін.

Важливість і необхідність впровадження інформаційно-комп'ютерних технологій у навчання обґрунтовується міжнародними експертами і вченими. Проблеми використання інформаційних технологій у навчальному процесі присвячені дослідження таких науковців, як В. Биков, Я. Булахова, Ю. Жук, В. Заболотний, Г. Козлакова, О. Міщенко, О. Пінчук, В. Сергієнко, О. Шестопап та ін. Неабияке місце у своїй науковій праці виділяв і В. Сидоренко.

Мета статті – охарактеризувати наукові погляди, щодо можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій у безпеці життєдіяльності та охороні праці, В. К. Сидоренка.

Виклад основного матеріалу. Інформатизація є одним з головних напрямків сучасної науково-технічної революції, на якому ґрунтується перехід від індустріального етапу розвитку суспільства до інформаційного. Це процес перебудови життя суспільства на основі використання достовірного, вичерпного і своєчасного знання у всіх суспільно значущих видах діяльності. Нині відбувається перехід нашого суспільства від ресурсної до інформаційної парадигми. Ця трансформація зачіпає майже всі сфери людської діяльності, в тому числі освіту. Інформаційні потоки, які з кожним днем зростають, потребують осмислення та структурування людським інтелектом. Не винятком з цих глобальних процесів є і виховання та освіта студентів з безпечної життєдіяльності, яка за останні десятиліття значно змінилась та набула нового змісту. Дисципліна «Безпека життєдіяльності» стала необхідною в сучасних умовах інтенсивного розвитку урбанізації та техногенного навантаження [6].

XXI століття – це час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, у якому якість людського потенціалу, рівень освіченості і культури всього населення набувають вирішального значення для економічного і соціального поступу країни. Інтеграція і глобалізація соціальних, економічних і культурних процесів, які відбуваються у світі, перспективи розвитку української держави на найближчі два десятиліття вимагають глибокого оновлення системи освіти, зумовлюють її випереджувальний характер [5].

У Державному стандарті базової й повної середньої освіти зазначається, що через зміст освітньої галузі "Технологія" забезпечується ознайомлення учнів з місцем і роллю інформаційно-комунікаційних технологій у сучасному виробництві, науці, повсякденному житті та їх підготовка до раціонального використання комп'ютерних засобів при розв'язанні задач, пов'язаних з опрацюванням інформації, її пошуком, систематизацією, зберіганням, поданням, передаванням [1]. Це завдання покладено саме на вчителя трудового навчання (технологій), який повинен сам досконало володіти інформаційними технологіями. Для цього необхідно відкоригувати підготовку майбутніх учителів трудового навчання з інформатики, додавши до неї більш ґрунтовну прикладну підготовку в межах указанного вище завдання. Особливу увагу в цій підготовці вчителя трудового навчання (технологій) необхідно звернути на вміння вести пошук, обробляти й систематизувати інформацію. У якості прикладного характеру знань і вмінь з інформатики вчителі трудового навчання повинні вміти створювати банк даних із різноманітними проектними роботами, працювати з технічною документацією на комп'ютері, уміти робити креслення та розрахунки з використанням комп'ютерних програм. Крім того, сучасне навчання вже досить важко

увявити без мультимедійних технологій, які дозволяють використовувати текст, графіку, відео й мультиплікацію в інтерактивному режимі й тим самим розширюють галузі застосування комп'ютера в навчальному процесі. Тому вчителю трудового навчання (технологій) необхідно навчитися володіти засобами мультимедіа і, крім того, навчитися готувати та створювати мультимедійні продукти [6, 7].

Проаналізувавши наукові статті професора В. Сидоренка щодо місця комп'ютера на уроках трудового навчання (технології) та креслення, без перебільшення можна стверджувати, що тільки через відсутність уявлення про навчальні, розвиваючі і виховні можливості трудової та графічної діяльності поширюється хибна думка про обмеженість потреби вивчати, наприклад, креслення в школі в умовах стрімкого поширення інформаційних технологій у всіх сферах суспільної діяльності. Інколи можна почути сміливі висловлювання про повну передачу в перспективі всіх видів проектно-конструкторських робіт комп'ютерним засобам. Але ця думка помилкова – комп'ютер ні в якому разі не може замінити людину (і важко повірити в те, що це колись станеться) у створенні ідеї творчого задуму. Можливості комп'ютера В. Сидоренко розглядає лише як потужний інструментально-довідковий засіб, що прийшов на допомогу тому, хто виконує креслення або ж проект. Дійсно, він має необмежені можливості, але тільки як помічник людини, яка проектує, конструює, моделює. Тобто допомога комп'ютера зводиться до стрімкого скорочення обсягу інструментальних побудов графічних зображень. Водночас, мислити просторовими образами, створювати образи в уяві не здатний навіть найдосконаліший комп'ютер. А комп'ютерний “кресляр” може створювати нескладні типові креслення та команд відповідно до заданих йому умов. Творити без допомоги людини він не в змозі. Заздалегідь передбачити, увявити майбутній результат творчого процесу може тільки людина. І в цьому її перевага перед комп'ютером. Але щоб мати цю перевагу, їй потрібні добре розвинені просторова уява і просторове мислення. Формуються і розвиваються ці психологічні феномени людини саме в процесі графічної підготовки і насамперед на уроках креслення та трудового навчання. Свідченням цього є переконливі результати чисельних психолого-педагогічних досліджень В. Сидоренка минулих років, але актуальність яких не вичерпалася й донині [4].

До сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання відносяться: інтернет-технології, мультимедійні програмні засоби, офісне та спеціалізоване програмне забезпечення, електронні посібники та підручники, системи дистанційного навчання (системи комп'ютерного супроводу навчання) [2].

1. Інтернет – це джерело інформації, корисної з точки зору навчальної діяльності, її аналізу та оцінювання. Інтернет забезпечує викладачів та студентів достатньою кількістю наочних матеріалів з реальними життєвими фактами та подіями (науково-популярні статті, соціологічні дослідження, відео тощо).

2. Мультимедійні програмні засоби дозволяють викладачу поєднувати текстову, графічну, анімаційну, відео- і звукову інформацію. Одночасне використання кількох каналів сприйняття навчальної інформації дозволяє підвищити рівень засвоєння навчального матеріалу на занятті дисципліни «Охорона праці в галузі». Мультимедійні програмні засоби використовуються для імітації складних реальних процесів, ситуацій, візуалізації абстрактної інформації за рахунок динамічного представлення процесів, демонструє фрагменти передач, фільмів тощо [3].

3. Офісні програмні продукти використовуються для підготовки навчально-методичного матеріалу на занятті дисципліни «Охорона праці в галузі» (шаблонів, діаграм, таблиць, презентацій, публікацій).

4. Електронні підручники та посібники, системи дистанційного навчання є корисними для організації дистанційної форми навчання та електронної методичної підтримки навчання на заняттях.

До переваг та можливостей навчання з використанням ІКТ слід відзначити інтерактивність та активне залучення студентів до процесу навчання, візуалізацію та

можливість впливу одразу на декілька каналів сприйняття інформації, збільшення можливості мимовільного запам'ятовування матеріалу, індивідуалізацію навчання, широкі можливості для повторення матеріалу та контролю знань, зростання темпу засвоєння навчального матеріалу, можливість використання електронних підручників та відеоуроків. Особливо актуальними ІКТ є під час пандемії.

Поява та впровадження нових інформаційно-комунікаційних зумовлює необхідність подальшого вдосконалення охорони праці фахівців різних галузей.

Важливим напрямом стосовно визначення професійної придатності фахівців з інформаційних технологій є проведення психофізіологічної експертизи відповідно до 5 статті Закону України «Про охорону праці». Робота з комп'ютерами нового покоління характеризується певним психофізіологічними перенавантаженнями, втому зорового аналізатора, гіпокінезією, відсутність диференційованих норм праці при роботі з новою комп'ютерною технікою в залежності від віку, статі, категорії зорової роботи, режимів праці і відпочинку (протягом робочого дня, тижня, щорічного режиму відпусток).

Використання ІКТ у поєднанні зі знаннями та вміннями у сфері охорони праці дозволяє підвищити ефективність засвоєння необхідних знань та набуття життєво необхідних навичок. На всіх етапах навчання засоби інформаційно-комунікаційних технологій стимулюють розвиток розумової діяльності, створюють і підсилюють мотивацію, розширюють можливості подачі інформації, відкривають додаткові можливості рефлексії.

Можна зробити наступний висновок, сьогодні інформатизація освіти і науки характеризується глобальністю процесів. Інформаційно-комунікаційної технології визнані у всьому світі ключовими технологіями XXI століття. Завдання освітян – йти назустріч інноваціям інформаційного суспільства, оволодівати сучасними технологіями, вчити людей з самого дитинства і на всіх етапах освітнього процесу не боятися інформації, навчити нею користуватися, з нею працювати і правильно розпоряджатися. Це можливо шляхом створення інформаційно-комунікаційного середовища. Ефективність інформаційно-комунікаційного середовища залежить від того, наскільки свідомою та активною буде в ньому позиція вчителя, його здатність до інноваційної діяльності, педагогічна позиція.

Список використаних джерел:

1. Державний стандарт – запорука якісної освіти. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. Освітня галузь «Технологія». Трудова підготовка в сучасній школі. 2012. № 2–3. С. 2–9.
2. Дишлева С. Інформаційно-комунікаційні технології та їх роль в освітньому процесі. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://osvita.ua/school/technol/6804/print/>
3. Карпенко С., Попов В. Інформаційні системи і технології // С. Г. Карпенко, В. В. Попов, Ю. А. Гарнавський, Г. А. Шпортюк. – К.: МАУП. – 2004. – 154 с.
4. Савченко А. В. Сидоренко про роль інформаційно-комунікаційних технологій у загальноосвітньому навчальному просторі. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: зб. тез доповідей учасників всеукр.наук.-практ.семінару (Київ, 12 березня 2019 р.) / за заг.ред., О.В.Овчарук. – Київ.: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: Київ, 2019 – С. 73-75.
5. Савченко А. В. К. Сидоренко про актуальні проблеми підготовки вчителя трудового навчання в умовах модернізації освіти. Тенденції розвитку професійної та технологічної освіти в умовах ринку праці. Матеріали Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів, 3 квітня 2019 року. Суми: Вінниченко М. Д., 2019. С. 231–235.
6. Савченко А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у безпеці життєдіяльності молоді в педагогічній спадщині / А. Г. Савченко // Безпека життя і діяльності людини: теорія та практика : збірник наук. праць Всеук. наук.-практ. конф., присвяченої Всесвітньому Дню цивільної оборони та Всесвітньому Дню охорони праці. (Полтава, 25–26 квітня 2019 р.) / упоряд., і ред.: В. П. Титаренко, А. М. Хлопов. – Полтава: ПНПУ, 2019. – С. 553-557.
7. Сидоренко В. Актуальні проблеми підготовки вчителів трудового навчання в світлі реформування освіти в Україні. Трудова підготовка в закладах освіти. 2004. № 2. С. 41–44.